

Arvio matkailualan toipumisesta pandemiasta 2021–2023

Ville Kaitila

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
ville.kaitila@etla.fi

Markku Lehmus

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
markku.lehmus@etla.fi

Suosittelava lähdeviittaus:

Kaitila, Ville & Lehmus, Markku (29.10.2021).
”Arvio matkailualan toipumisesta pandemiasta 2021–2023”.

ETLA Muistio No 100.
<https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-100.pdf>

Tiivistelmä

Tässä muistiossa arvioimme Suomen matkailualan toipumista covid19-pandemiasta vuosina 2021–2023. Tarkastelun kohteena ovat matkustajaliikenne lento- ja laivaliikenteessä, ravitsemisala sekä majoitusala. Covid19-virus on osoittautunut muuntautumiskykyiseksi, eikä pandemia suinkaan ole ohitse. Tämä lisää epävarmuutta erityisesti kansainvälisen matkailun elpymisen suhteen. Matkailuala elpyy rokotekattavuuden myötä ja pandemian muuten väistyessä, mutta liikematkustamisen ja mannertenvälisen lentoliikenteen toipuminen pandemiaa edeltäneelle tasolle kestää pitkään.

Abstract

Post-Covid Recovery Scenarios for the Travel Industry

We assess the recovery of the Finnish travel industry from the covid19 pandemic in 2021–2023. The subject of the study is air and sea passenger traffic, the food service (restaurant) and accommodation industries. The Covid19 virus has proven to be capable of mutations, and the pandemic is by no means over. This increases uncertainty, especially with regard to the recovery of international travel. The travel industry will recover with vaccine coverage and when the pandemic will otherwise subside, but it will take a long time for business travel and intercontinental air transport to recover to pre-pandemic levels.

VTL **Ville Kaitila** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkija.

VTT **Markku Lehmus** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen ennustepäällikkö.

Lic. (Econ.) **Ville Kaitila** is a Researcher at ETLA Economic Research.

PhD (Econ.) **Markku Lehmus** is a Head of forecasting at ETLA Economic Research.

Avainsanat: Ennustaminen, Palvelut, Kuljetus, Skenaariot, Covid19

Key words: Forecasting, Services, Transportation, Scenarios, Covid19

JEL: E27, L83, L93, R41

Tässä muistiossa arvioimme Suomen matkailualan toipumista covid19-pandemiasta. Tarkastelun kohteena ovat matkustajaliikenne lento- ja laivaliikenteessä, ravitsemisala sekä majoitusala. Enimmäkseen ravitsemisalan liikevaihto ei liity liike- tai vapaa-ajan matkailuun, mutta on kuitenkin yhteydessä mm. etätyöskentelyn yleistymiseen.

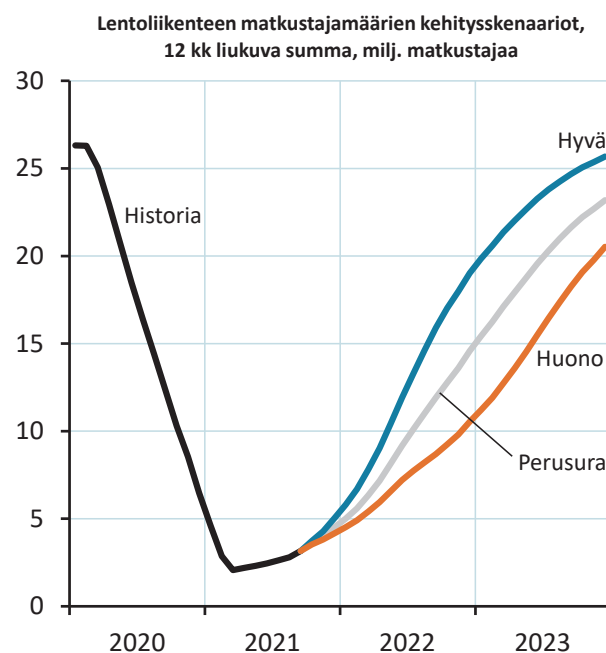
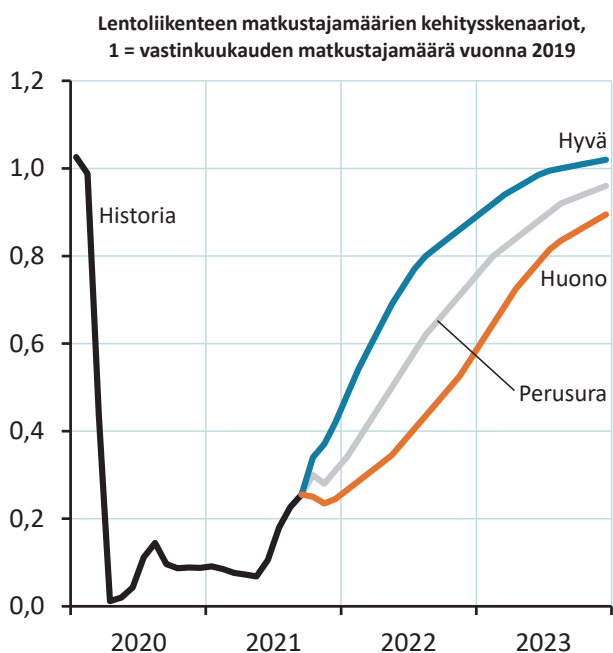
Covid19-virus on osoittautunut muuntautumiskykyiseksi, eikä pandemia suinkaan ole ohitse. Tämä lisää epävarmuutta erityisesti kansainvälisen matkailun elpymisen suhteen. Rajoilla mahdollisesti vaadittava covid19-testaus nostaa matkailun kustannuksia ja vähentää omalta osaltaan kansainvälistä matkustamista. Epävarmuus mahdollisista rajoituksista kohdemaassa heikentää kykyä suunnitella matkailua.

Merkittävä osa kuljetusalasta ja sitä palvelevasta toiminnasta liittyy tavaraliikenteeseen. Tässä muistiossa tarkastellaan matkailua eikä siksi käsitellä koko toimialaa. Lento- ja laivaliikenteen matkustajamäärien palautumiselle Suomen lentokentillä ja satamissa on tehty kolme skenaariota vuoden 2023 loppuun, joiden taustalla on arvio rajoitusten purkamisen aikataulusta, mutta myös vaihtelevan epävarmuuden jatkumisesta. Toteutuva kehitys voi olla myös laadittujen hyvän ja huonon skenaarion ulkopuolella.

Lentoliikenteen perusskenaariossa oletetaan, että pandemia on aiheuttanut joitain rakenteellisia muutoksia lähinnä siten, että osa liikematkustamisesta on pysyvästi korvautunut etäyhteyksien käytöllä. Tämän ei tarvitse pitkällä aikavälillä vaikuttaa kasvun kulmakertoimeen, mutta se alentaa matkustajamäärien tasoa verrattuna pandemiaa edeltäneen ajan trendikehitykseen. Perusurallamme ei päästä vuoden 2023 loppuun mennessä sille tasolle, millä matkustajamäärät olivat ennen pandemiaa (ks. kuvio 1). Samalla jäädään selvästi aiemman trendikehityksen alapuolelle. Huonossa skenaariossa myös kansainvälinen vapaa-ajan matkailu jää aiemmasta tasostaan Suomen lentokentillä. Hyvässä skenaariossa esimerkiksi Aasian liikenne elpyy hyvin, mikä riippuu suuresti myös mm. Kiinan avautumisesta, ja palaudutaan pandemiaa edeltäneelle tasolle, vaikka aiemman trendikehityksen tasolle ei päästäkään.

Lentoliikenteen matkustajamääriin vaikuttaa myös se, miten Helsinki-Vantaan lentoaseman hub-asema kansainvälisessä matkustamisessa säilyy. Tällä on merkitystä myös sille, kuinka moniin eri kohteisiin Helsingistä lennetään suoraan. Hub-aseman heikentyminen voi siten epäsuorasti vaikuttaa muuhunkin kuin itse hub-liikenteeseen. Tällainen kehitys vähentäisi kuluttajien matkus-

Kuvio 1 Lentoliikenteen matkustajamäärät eri skenaarioissa

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan skenaariot.

tusvaihtoehtoja suorissa lentoyhteyksissä sekä heikentäisi Suomessa toimivien yritysten kilpailukykyä nostamalla kulkuyhteysien kustannuksia. Huonossa skenaariossa on mukana hub-aseman hitaampi elpyminen ja mahdollinen pysyvä heikentyminen.

Sen sijaan laivaliikenteen matkustajamäärissä on ajateltu, että kaikki kolme skenaariota konvergoituvat lähemmäs trenditasoa (ks. kuvio 2). Trendikasvu on tosin ollut selvästi hitaampaa kuin lentoliikenteessä. Perusuralla päästään vuoden 2023 lopussa jo vuoden 2019 joulukuun matkustajamääriin, optimistisessä skenaariossa pari prosenttia korkeammalle ja pessimistisessä skenaariossa jäädään vastaavasti muutaman prosentin alemmas. Kuviossa esitetty 12 kuukauden matkustajamäärien summa jää siten vielä vuoden 2023 lopussa skenaarioissa eri tasoille.

Kuviossa 3 on esitetty matkustajien määrä eri skenaarioissa vuositasona. Kuviossa ovat mukana tilastot vuosilta 2010–2020, vuosien 2013–2019 mukainen trendikasvu kuvaamaan oletettua kehitystä ilman pandemiaa sekä edellä piirretyt kolme skenaariota vuosille 2021–2023.

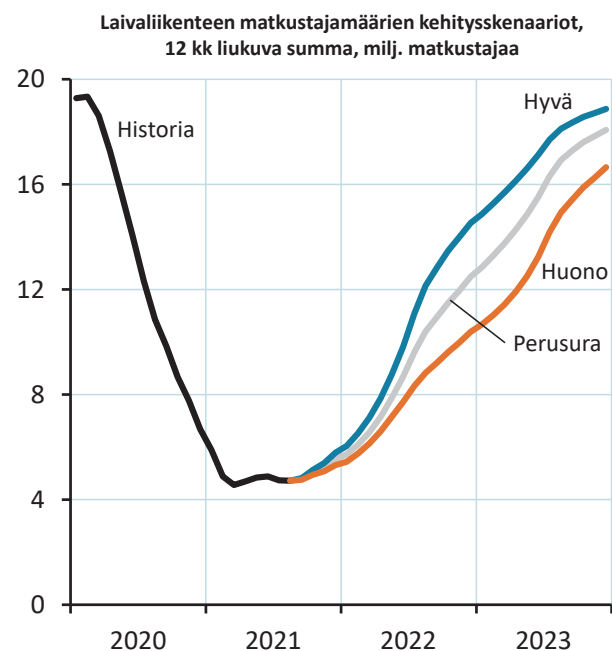
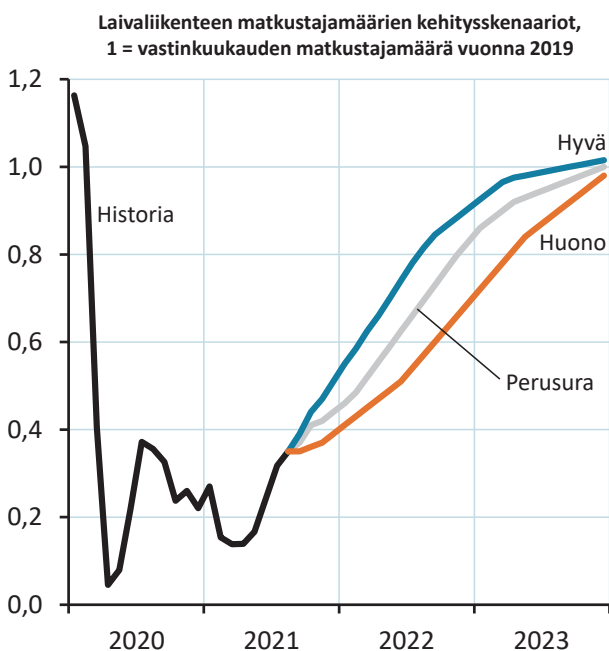
Lentoliikenteen matkustajamäärä jää vuonna 2023 perusuralla 28 prosenttia trenditasoaan matalammaksi ja

11 prosenttia alle vuoden 2019 tason. Hyvä ja huono skenaario ovat vastaavasti 1 ja 21 prosenttia alle vuoden 2019 tason. Laivaliikenteessä perusuralla jäädään kuusi prosenttia alle vuoden 2019 tason, hyvässä skenaariossa yhden prosentin ja huonossa 13 prosenttia. Näin elpyminen trenditasolle ei vielä keskimäärin toteudu missään skenaariossa vuonna 2023.

Majoitusalan kausitasoitettu liikevaihto toipui kesällä voimakkaasti ja heinäkuussa jopa hieman vuoden 2019 heinäkuun liikevaihdon määrän ylitse. Liikematkustuksen toipuessa syksyllä vain hitaasti majoitusalan kausitasoitettun liikevaihdon määrä kuitenkin notkahti uudelleen kotimaisen lomakauden päätyttyä. Toipuminen vauhdittuu uudelleen ensi vuonna ja edelleen vuonna 2023. Vuoden 2023 lopussa majoitusalan liikevaihdon määrä on arviomme mukaan saavuttanut vuoden 2019 vastaavan ajankohdan, mutta aiemmasta trendikasvustaan se jää edelleen hieman jälkeen. Riippuen kansainvälisen matkustamisen elpymisestä, majoitusalan palautuminen kuitenkin vaihtelee maan eri alueilla. Pääkaupunkiseutu ja Lappi ovat kärsineet pandemiasta eniten.

Arviossamme on samankaltainen ura ravitsemisalalle. Alan liikevaihdon määrä elpyi heinäkuussa voimakkaas-

Kuvio 2 Laivaliikenteen matkustajamäärät eri skenaarioissa

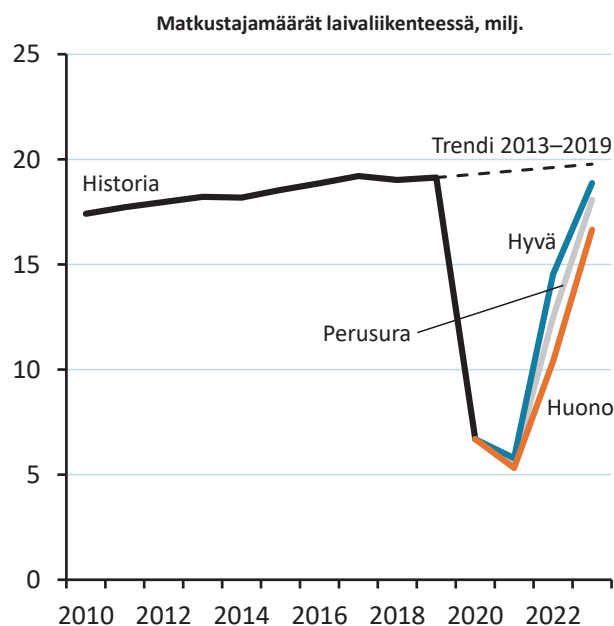
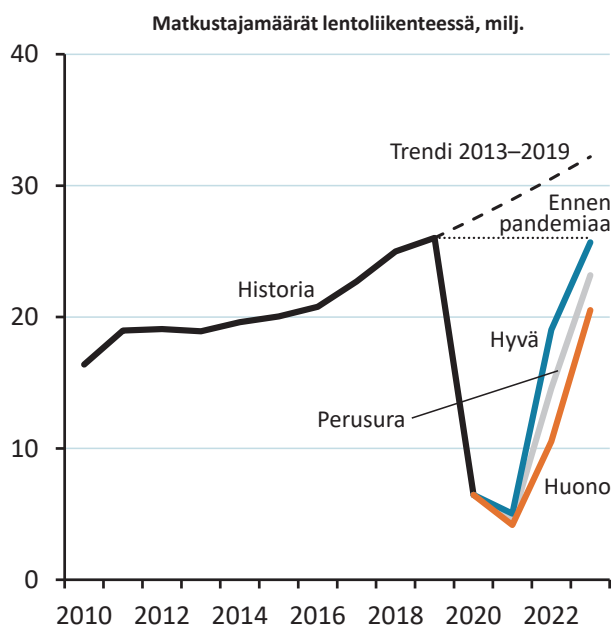

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan skenaariot.

ti. Etätyöskentelyn osittainen jatkuminen tuo kuitenkin syksyn aikana jatkoa toimialan liikevaihdon määrän elokuussa alkaneelle pienelle notkahdukselle. Liikevaihdon elpyminen vauhdittuu tasaisesti ennusteajanjaksolla ja el-

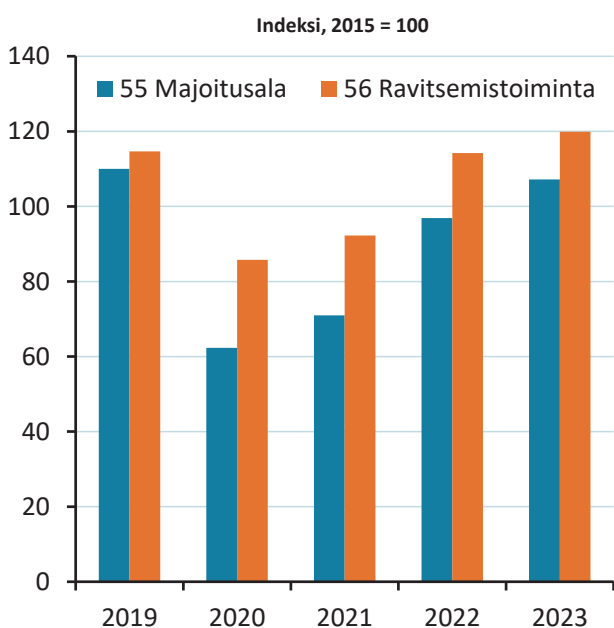
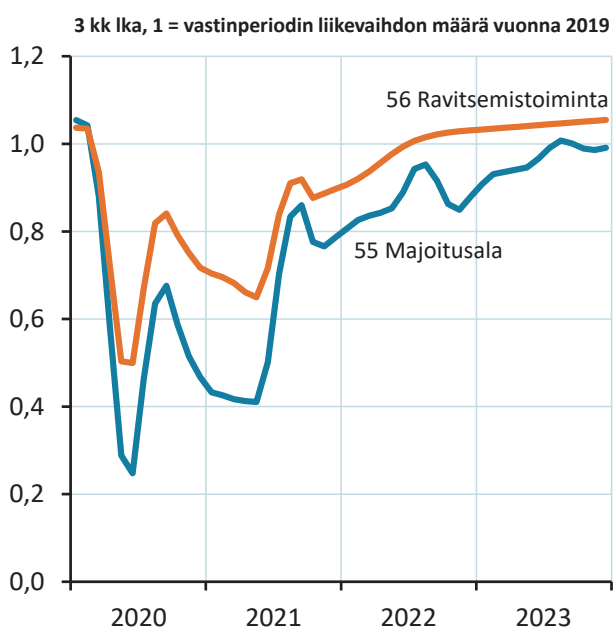
pyy nopeammin kuin majoitusosalalla. Vuoden 2023 aikana toimialan kausitasoitettun liikevaihdon määrä ylittää vuoden 2019 vastaavan ajankohdan tason, mutta on kuitenkin hieman alle aiemman trendikehityksensä.

Kuvio 3 Lento- ja laivaliikenteen skenaariot vuositasolla

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan skenaariot.

Kuvio 4 Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon määrä

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan skenaariot.

ETLA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

ETLA Economic Research

ISSN-L 2323-2463
ISSN 2323-2463

Kustantaja: Taloustieto Oy

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
